

ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΣ

Κάθε κείμενο είναι χωρισμένο σε παραγράφους, σε μικρότερες δηλαδή ενότητες που τις συνδέει βέβαια ένας κοινός νοηματικός άξονας (όλες οι παράγραφοι ενός κειμένου αναφέρονται σε ένα θέμα), αλλά η καθεμία έχει διαφορετικό περιεχόμενο από τις άλλες.

Δομή της παραγράφου

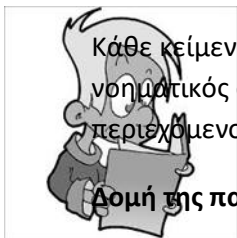
Στην αρχή της παραγράφου παρουσιάζεται επιγραμματικά το θέμα της. Αυτό το μέρος της παραγράφου ονομάζεται **θεματική περίοδος**. Στη συνέχεια δίνονται **οι λεπτομέρειες – σχόλια**, δηλαδή αναλύεται το θέμα. Μερικές φορές η παράγραφος ολοκληρώνεται με μια περίοδο που συνοψίζει τις λεπτομέρειες, **την περίοδο-κατακλείδα**.

Μια καλή παράγραφος πρέπει να έχει ένα σαφή σκοπό. Το περιεχόμενο της αναπτύσσεται λοιπόν γύρω από μια βασική ιδέα, ένα θέμα. Αυτή η ιδέα πρέπει να στηρίζεται με αρκετές λεπτομέρειες. Η επαρκής ανάπτυξη όμως δεν φτάνει. Χρειάζεται προσοχή ώστε η παράγραφος να μην περιέχει και στοιχεία άσχετα με τη βασική ιδέα, που διασπούν την ενότητα των νοημάτων. Οι προτάσεις και οι περίοδοι συνδέονται μεταξύ τους, για να μπορεί ο αναγνώστης να παρακολουθεί το κείμενο χωρίς εμπόδια ή απορίες. Επομένως, πριν αρχίσουμε να γράφουμε πρέπει να σκεφτούμε: α) τι θέλουμε να παρουσιάσουμε στην παράγραφο μας β) τι θα αποκλείσουμε και γ) με ποιες λεπτομέρειες θα αναπτύξουμε τη βασική μας ιδέα.

Αρετές μιας καλής παραγράφου:

1. Σαφής σκοπός
2. Επαρκής ανάπτυξη
3. Ενότητα
4. Αλληλουχία νοημάτων
5. Συνοχή

ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΣ

Κάθε κείμενο είναι χωρισμένο σε παραγράφους, σε μικρότερες δηλαδή ενότητες που τις συνδέει βέβαια ένας κοινός νοηματικός άξονας (όλες οι παράγραφοι ενός κειμένου αναφέρονται σε ένα θέμα), αλλά η καθεμία έχει διαφορετικό περιεχόμενο από τις άλλες.

Δομή της παραγράφου

Στην αρχή της παραγράφου παρουσιάζεται επιγραμματικά το θέμα της. Αυτό το μέρος της παραγράφου ονομάζεται **θεματική περίοδος**. Στη συνέχεια δίνονται **οι λεπτομέρειες – σχόλια**, δηλαδή αναλύεται το θέμα. Μερικές φορές η παράγραφος ολοκληρώνεται με μια περίοδο που συνοψίζει τις λεπτομέρειες, **την περίοδο-κατακλείδα**.

Μια καλή παράγραφος πρέπει να έχει ένα σαφή σκοπό. Το περιεχόμενο της αναπτύσσεται λοιπόν γύρω από μια βασική ιδέα, ένα θέμα. Αυτή η ιδέα πρέπει να στηρίζεται με αρκετές λεπτομέρειες. Η επαρκής ανάπτυξη όμως δεν φτάνει. Χρειάζεται προσοχή ώστε η παράγραφος να μην περιέχει και στοιχεία άσχετα με τη βασική ιδέα, που διασπούν την ενότητα των νοημάτων. Οι προτάσεις και οι περίοδοι συνδέονται μεταξύ τους, για να μπορεί ο αναγνώστης να παρακολουθεί το κείμενο χωρίς εμπόδια ή απορίες. Επομένως, πριν αρχίσουμε να γράφουμε πρέπει να σκεφτούμε: α) τι θέλουμε να παρουσιάσουμε στην παράγραφο μας β) τι θα αποκλείσουμε και γ) με ποιες λεπτομέρειες θα αναπτύξουμε τη βασική μας ιδέα.

Αρετές μιας καλής παραγράφου: Σαφής σκοπός, Επαρκής ανάπτυξη, Ενότητα, Αλληλουχία νοημάτων και Συνοχή.

Ασκήσεις για παράγραφο

1. Να αναπτύξετε σε παράγραφο τη θεματική περίοδο, με αιτιολόγηση.

Θεματική Πρόταση:

Περισσεύει άραγε χρόνος το απόγευμα για κάποια άλλη δραστηριότητα;

Λεπτομέρειες:

Μα φυσικά όχι, αφού -----

Κατακλείδα:

Όλα τούτα περιορίζουν τον ελεύθερο χρόνο του μαθητή, προσθέτοντάς του και περιττό άγχος.

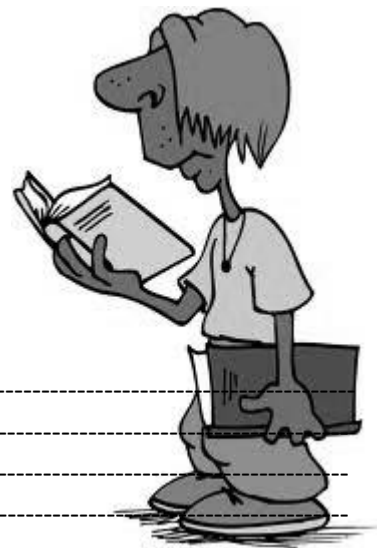
Θεματική πρόταση:

Η ζωή στο χωριό είναι περισσότερη πληκτική από τη ζωή στην πόλη.

Λεπτομέρειες:

Κατακλείδα :

Άλλο είναι, λοιπόν, να ζει κανείς στο χωριό και άλλο στην πόλη.

2. Αφού διαβάσεις προσεκτικά το κείμενο α) να το χωρίσεις σε παραγράφους, β) να σημειώσεις τον πλαγιότιτλο της καθε-μιάς, και να δώσεις έναν τίτλο σε όλο το κείμενο:

Τίτλος κειμένου:.....

Η μινωική θρησκεία προτιμούσε τη συμβολική δήλωση του θείου από την παραστατική απεικόνιση. Ένα από τα ιερότερα σύμβολα εί-ναι το ζεύγος κεράτων, που συχνά συνδυάζεται με το διπλό πέλεκυ ή το κλαδί του ιερού δέντρου, και τοποθετείται επάνω στο βάθρο του ιερού ή στους βωμούς ως κύριο λατρευτικό αντικείμενο. Χωρίς άλλο το ζεύγος κεράτων είναι συνοπτική δήλωση της ταυροκεφαλής (που μετά τη θυσία την κρεμούσαν στο ιερό ή τον τάφο) και του ίδιου του θεϊκού ταύρου. Ακόμη μεγαλύτερη σημασία έχει ο διπλός πέλεκυς, που τον ονόμαζαν λάβρυ. Από βασικό εργαλείο καθημερι-νής χρήσης και όπλο, ο διπλός πέλεκυς έγινε σύμβολο υπερφυσι-κής δύναμης όχι μόνο στην Κρήτη, αλλά και στη Μικρά Ασία και σε πολλές άλλες περιοχές. Ίσως σχετίσθηκε με τον κεραυνό (που χτυ-πά και ρίχνει τα ψηλά δέντρα στις θύελλες) ή με τον ιερό ταύρο που τον θυσίαζαν με ένα τέτοιο όπλο. Ο λατρευτικός διπλός πέλεκυς εί-ναι μεγαλύτερος και λεπτότερος από τον πρακτικό, έχει ημικυκλική κόψη, χαράκτη, ανάγλυφη ή διάτρητη διακόσμηση, και τοποθετείται σε μεγάλους ξύλινους στειλεούς που στηρίζονται σε λίθινες βά-σεις. Κάποτε ο διπλός πέλεκυς απεικονίζεται επάνω από το κεφάλι της θεάς καθώς αυτή στέκει όρθια ανάμεσα στα ιερά ζώα της, άλ-λοτε τον κρατεί η ίδια στα δυο της χέρια. Άλλο ιερό σύμβολο είναι ο κόμβος που συχνά συνδυάζεται με το διπλό πέλεκυ και φαίνεται ότι είχε, όπως και σε άλλους λαούς, ποικίλες μαγικές, θεραπευτι-κές και προφυλακτικές ιδιότητες. Το δέσιμο του εξασφαλίζει την κατοχή του αγαπημένου προσώπου και το λύσιμο του κάνει πιο εύ-κολο τον τοκετό. Κυρίως όμως ο κόμβος δεσμεύει και υποτάσσει το δαιμονικό στοιχείο. Χαρακτηριστική είναι μια παράσταση θεάς ή ιέ-ρειας που κρατά δεμένο με τον ιερό κόμβο ένα γρύπα. Μαγική και προφυλακτική σημασία πήραν, από την ίδια τη φύση τους, και ορι-σμένα αμυντικά όπλα όπως η μεγάλη οκτώσχημη ασπίδα (που κα-τασκευάζεται από δέρμα ταύρου) και το κράνος. Ίσως τα όπλα αυ-τά σχετίζονται και με την πολεμική υπόσταση της θεάς. Υπάρχουν και μικρά φυλαχτά σε σχήμα ασπίδας. Ο σταυρός, το άστρο, ο αγκυλωτός σταυρός, ο τροχός είναι επίσης ιερά σύμβολα με αστρι-κή ή ηλιακή σημασία.

3. Να βρεις ποια από τις περιόδους αποτελεί τη θεματική περίοδο της παραγράφου και να την υπογραμμίσεις:

α) Ο λαϊκός αφηγητής χρησιμοποιεί συνήθως ενεστώτα και παρατατικό ή αόριστο, συνδέει τις προτάσεις μεταξύ τους κατά παράταξη κι αποφεύ-γει το μακροπερίοδο λόγο.

β) Η γλώσσα του ελληνικού παραμυθιού είναι απλή.

γ) Οι διάλογοι δίνονται σε συνεχή λόγο, χωρίς να δηλώνονται τα πρόσω-πα. Μ' ένα απλό «λέει» καταλαβαίνουμε τις αλλαγές.

δ) Πιο γνήσια κυρίως είναι τα κείμενα που δίνονται από αγράμματους αν-θρώπους, γιατί αυτά διασώζουν το ύφος και τη σύνταξη της νεοελληνι-κής γλώσσας.

5. Να βάλεις τις περιόδους σε σειρά ώστε να σχηματίσουν μία παράγραφο:

α) Οι Έλληνες απ' όλα τα μέρη κατέφευγαν σ' αυτά, για να πληροφορηθούν το μέλλον και να ζητήσουν τη συμβουλή των θεών για κάποια υπόθεση τους.

β) Είδαμε κιόλας ότι συμβουλευόνταν τα μαντεία για το θέμα του αποικι-σμού.

γ) Το πιο γνωστό όμως μαντείο σ' ολόκληρη την αρχαιότητα, αφιερωμένο στο θεό Απόλλωνα, ήταν το μαντείο των Δελφών.

δ) Πανελλήνια θρησκευτικά κέντρα ήταν και τα μαντεία.

ε) Ενα από τα πιο παλιά μαντεία ήταν το πανάρχαιο μαντείο της μακρινής Δωδώνης, αφιερωμένο στο Δία.

στ) Η φήμη του ήταν τόσο μεγάλη, ώστε έρχονταν να το συμβουλευτούν και ξένοι.

Ιστορία Α΄ Γυμνασίου

Σειρά περιόδων:.....

6. Βάλε τις περιόδους σε μια λογική σειρά ώστε η παρακάτω παράγραφος να έχει αλληλουχία. Για να διευκολυνθείς οι περίοδοι είναι αριθμημένες.

(α) Ο μικρός στρώθηκε κάποτε στη δουλειά θέλοντας και μη. (β) Βοηθούσε όλη μέρα τον πατέρα στο μαγαζί ή έτρεχε στα ψούνια και στα θελήματα από τη μίαν άκρη της Πόλης στην άλλη, φορτωμένος ζεμπίλια και μπόγους, (γ) Γυρνούσε σπίτι του, αργά τη νύχτα, βουτηγμένος στη λάσπη, κατάκοπος, ζαλισμένος, μην ακούοντας ποτέ έναν καλό λόγο από κανέναν, (δ) Μονάχα γρίνες, καβγάδες, κλαψιαρίσματα και το μουγκρητό του πατέρα, που τον κυνηγούσε παντού, (ε) Το βράδυ, σαν έκλεινε το μαγαζί, καθότανε με τις ώρες στο φως του κεριού, να μετρά τις εισπράξεις της ημέρας και να κρατά τα κατάστιχα.

Γιώργος Θεοτοκάς, Αργώ

